

La prevenció  
**a mà!**

**Glossari** bàsic de  
prevenció de riscos  
laborals per als  
delegats i delegades  
de **prevenció**



La prevenció  
**a mà!**

**Glossari** bàsic de  
**prevenció de riscos**  
**laborals per als**  
**delegats i delegades**  
**de prevenció**

Edita: UGT de Catalunya

Disseny i maquetació: Juan A. Zamarripa

Fotografia: Marta Juan (portada); Julian Rees/Pixabay (contraportada)

Amb la col·laboració del Servei Lingüístic de la UGT de Catalunya

Dipòsit legal: B 10547-2017

Imprès per Grup Artyplan, S.A.

## **Accident de treball**

Tota lesió corporal que el treballador o treballadora pateixi com a conseqüència del treball que executi per compte d'altri. La jurisprudència ha ampliat aquest concepte a les malalties i alteracions relacionades amb el treball (estrès, assetjament, ansietat, cardiopaties, etc.).

Publicació: UGT de Catalunya. «El delegat de prevenció davant dels accidents de treball. Pautes d'actuació» [Tríptic], 2006.

## **Avaluació de riscos**

Procés adreçat a estimar la magnitud d'aquells riscos que no s'hagin pogut evitar per tal d'obtenir la informació necessària perquè l'empresari estigui en condicions de prendre una decisió adequada sobre la necessitat d'adoptar mesures preventives i, en aquest cas, sobre el tipus de mesures que s'hagin d'adoptar.

Publicació: UGT de Catalunya. «La evaluació de riesgos» [Tríptic], 2011.

## **Comitè de seguretat i salut**

Òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos. Està format pels delegats de prevenció i per representants de l'empresa.

Publicació: UGT de Catalunya. «Comitè de Seguridad y Salud» [Tríptic], 2011.

## Dany derivat del treball

Malalties, patologies o lesions patides amb motiu o en ocasió del treball.

Publicació: UGT de Catalunya. «Dubtes/Respostes. Mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la seguretat social» [Quadern], 2013.

## Delegat o delegada de prevenció

Són els representants dels treballadors i treballadores, amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos a la feina. La designació d'aquests delegats i delegades es du a terme per i entre els representants del personal en l'àmbit dels òrgans de representació previstos a la normativa de prevenció de riscos. No obstant això, els convenis col·lectius poden establir altres sistemes de designació.

Publicació: UGT de Catalunya. «Soy nuevo delegado de prevención ¿Y ahora qué?» [Quadern], 2015.

## Ergonomia

L'aplicació d'informació científica sobre els humans al disseny d'objectes, sistemes i entorns per a ús humà. Popularment es coneix l'ergonomia laboral com la forma en què les empreses dissenyen tasques i àrees de treball per maximitzar l'eficiència i la qualitat de les condicions de la feina dels seus empleats.

Publicació: UGT de Catalunya. «Postures, esforços i moviments: metodologia d'avaluació» [Guia], 2008.





---

## Higiene industrial

Disciplina preventiva que té com a objectiu la prevenció de patologies derivades de l'exposició a agents contaminants del tipus químic, físic (soroll, vibracions, ambient tèrmic, radiacions, etc.) i biològic, mitjançant la seva eliminació, reducció i control.

---

## Incident de treball


Fet no desitjat, que no ha produït danys personals, però que en unes circumstàncies diferents, podria haver provocat lesions a les persones.

---

## Inspecció de Treball

Òrgan de l'Administració pública que controla l'aplicació de les disposicions legals relatives a les condicions de treball, la seguretat social i la protecció dels treballadors i treballadores en l'exercici de la seva professió. Vetlla per l'acompliment de les normes laborals i la prevenció de riscos laborals. A Catalunya, bona part de les seves funcions estan transferides i se'n responsabilitza la Inspecció de Treball de Catalunya (ITC).

Publicació: UGT de Catalunya. «Inspección de Trabajo» [Tríptic], 2011.



---

## Llei de prevenció de riscos laborals (LPRL)

La Llei de prevenció de riscos laborals (LPRL), Llei 31/95 del 10 de novembre de 1995, trasllada al dret espanyol la Directiva europea 89/391/CEE, relativa a l'aplicació de les mesures de millora de la seguretat i de la salut dels treballadors a la feina. La LPRL té per objecte la determinació del cos bàsic de garanties i responsabilitats necessàries per establir un nivell adequat de protecció de la salut dels treballadors i treballadores davant dels riscos derivats de les condicions de treball, en el marc d'una política coherent, coordinada i eficaç de prevenció dels riscos laborals.

El marc jurídic en prevenció de riscos a l'Estat espanyol està constituït per la LPRL, el seu desenvolupament normatiu complementari, així com diverses normes, legals o tècniques referides a aquest àmbit.

---

## Malaltia professional

Malaltia que contreu el treballador o treballadora com a conseqüència del treball que executa per compte d'altri, provocada per l'acció dels elements o substàncies que s'indiquen al quadre de malalties professionals del Reial decret 1299/2006.

Publicació: UGT de Catalunya. «El delegat de prevenció davant del nou quadre de malalties professionals». [Tríptic], 2006.

## Medicina del treball

Especialitat mèdica que estudia els mitjans preventius per aconseguir el més alt grau de benestar físic, psíquic i social dels treballadors i treballadores, en relació amb la capacitat d'aquest, amb les característiques i riscos del seu treball, l'ambient laboral i la influència d'aquest en el seu entorn, així com promoure els mitjans per al diagnòstic, tractament, adaptació, rehabilitació i qualificació de la patologia produïda o condicionada pel treball.

Publicació: UGT de Catalunya. «Vigilancia de la salud y los delegados de prevención». [Quadern], 2014.

## Modalitat preventiva

Tipus d'organització dels recursos, que l'empresa o institució ha de disposar, per dur a terme les activitats preventives.

La legislació estableix que, segons el nombre de persones que treballen de l'empresa o institució i de la perillositat de les activitats que es realitzen, l'empresa o institució ha d'optar per una de les modalitats següents: assumpció per l'empresari de l'activitat preventiva; designació d'un o diversos treballadors per dur a terme l'activitat preventiva; constitució d'un servei de prevenció propi o mancomunat; concert amb un servei de prevenció aliè.

Publicació: UGT de Catalunya. «Modalidades de organización de la prevención en la empresa» [Tríptic], 2012.





---

## **Prevenió de riscos laborals**

Conjunt d'accions o mesures adoptades o previstes en totes les fases de l'activitat d'una organització per a evitar o reduir els riscos derivats del treball.

---

## **Psicosociologia aplicada**

Disciplina preventiva que té per objectiu principal analitzar, avaluar i intervenir en les característiques de les condicions de treball, en concret aquelles que provenen de la seva organització, que poden afectar tant la salut (física, psíquica o social) del personal com el desenvolupament del seu treball.

Publicació: UGT de Catalunya. «Evaluación de los riesgos psicosociales» [Tríptic], 2016.





---

## **Recurs preventiu**

És una o diverses persones designades per l'empresa quan es produeixen determinats supòsits i situacions d'especial risc i perillositat en situació de concurrència d'activitats empresarials. La funció del recurs preventiu és vigilar el compliment de les activitats preventives establertes per l'empresa per la situació de risc que ha determinat la seva presència. La presència del recurs preventiu no pot ser utilitzada amb la finalitat de substituir les mesures de protecció que siguin preceptives.

Publicació: UGT de Catalunya. «Presencia de recursos preventivos en la empresa» [Fitxa de gestió], 2016

---

## **Risc laboral**

Possibilitat que un treballador o treballadora pateixi un determinat dany derivat del treball. Per qualificar un risc des del punt de vista de la seva gravetat, s'ha de valorar conjuntament la probabilitat que es produeixi el dany i la seva severitat (magnitud del dany).

## Salut laboral

És l'estat de complet benestar físic, mental i social en el treball, i no solament l'absència d'afeccions o malalties relacionades amb la feina que desenvolupa el treballador o treballadora.

## Seguretat en el treball

Conjunt de tècniques i procediments que tenen l'objectiu d'eliminar o disminuir el risc que es produeixin els accidents de treball.

Publicació: UGT de Catalunya. «Seguridad en los lugares de trabajo» [Tríptic], 2016.

## Servei de prevenció

Conjunt de mitjans humans i materials necessaris per dur a terme les activitats preventives a fi de garantir la protecció adequada de la seguretat i la salut dels treballadors, assessorant i assistint l'empresari, els treballadors o els seus representants i els òrgans de representació especialitzats.

Publicació: UGT de Catalunya. «Modalidades de organización de la prevención en la empresa» [Tríptic], 2012.



---

## **Treballador o treballadora designat**

Modalitat preventiva que consisteix en la designació d'un o diversos treballadors amb la finalitat d'ocupar-se de l'activitat preventiva a l'empresa, segons l'art. 12 del RD 39/1997 sobre els Serveis de Prevenció.

Publicació: UGT de Catalunya. «El trabajador designado en la empresa» [Fitxa de gestió], 2016.

---

## **Tècnic o tècnica en prevenció de riscos laborals**

Persona amb competències professionals relacionades amb la gestió de la prevenció de riscos laborals que assessora les empreses en prevenció de riscos laborals per tal d'aconseguir la millora de la seguretat i la salut de les persones que hi treballen, mitjançant l'avaluació dels riscos per a la salut presents en l'entorn laboral i la proposta de mesures correctores o de control que els evitin o els disminueixin.



## Vigilància de la salut

Conjunt d'activitats que inclouen la recollida, l'anàlisi i la interpretació sistemàtica de dades de salut dels treballadors amb la finalitat de protegir la salut i prevenir les malalties derivades del treball, i per influir i orientar l'acció preventiva de l'empresa. Els objectius principals són el seguiment de la repercussió de les condicions de treball sobre la salut dels treballadors, la detecció precoç de les malalties professionals (danys i lesions derivades de l'activitat laboral) i com a conseqüència, l'avaluació de l'efectivitat del sistema de prevenció.

Publicació: UGT de Catalunya. «Vigilància de la salut y los delegados de prevención» [Quadern], 2014.

UGT de Catalunya. «Delegado de prevención y la vigilancia de la salud» [Tríptico], 2011.

UGT de Catalunya. «La vigilancia de la salud de las personas trabajadoras» [Tríptico], 2014.

Totes les publicacions referenciades les podeu trobar a:  
[www.ugt.cat/seccions/salut-laboral/](http://www.ugt.cat/seccions/salut-laboral/)



## Fonts

Glossari de termes de prevenció de riscos laborals. Servei de Prevenció de Riscos Laborals. Universitat Politècnica de Catalunya. Barcelona, 2016 [consulta: març de 2017].

[www.upc.edu/prevencio/ca/informacio-general/arxius/glossari-termes-pri.pdf](http://www.upc.edu/prevencio/ca/informacio-general/arxius/glossari-termes-pri.pdf)

TERMCAT, Centre de Terminologia; Catalunya. Departament de Treball. Diccionari de la negociació col·lectiva [en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, cop. 2008. (Diccionaris en Línia) [consulta: març de 2017]. [www.termcat.cat/ca/Diccionaris\\_En\\_Linia/5/](http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/5/)

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, BOE núm. 269 10/11/1995.

[www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-24292](http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-24292)

Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el reglament dels serveis de prevenció. BOE núm. 27, de 31/01/1997. [www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1997-1853](http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1997-1853)

Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social, Art. 156. BOE núm. 261, de 31 d'octubre de 2015 i correcció d'errors al BOE núm. 36, d'11 de febrer de 2016. [www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-11724](http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-11724)

Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). [consulta: març de 2017].

[www.insht.es/portal/site/Insht/](http://www.insht.es/portal/site/Insht/)

Organització Mundial de la Salut. [Consulta: març de 2017] [www.who.int/es/](http://www.who.int/es/)

Asociación Española de Ergonomía. [Consulta: març de 2017] [www.ergonomos.es/ergonomia.php](http://www.ergonomos.es/ergonomia.php)

## **Oficina Tècnica de Prevenció de Riscos Laborals (OTPR)**

Rambla del Raval, 29-35, 4a planta

08001 Barcelona

Tel.: 93 304 68 33/32 – 93 329 82 73

otpr@catalunya.ugt.org

[www.ugt.cat/salutlaboral](http://www.ugt.cat/salutlaboral)

La salut laboral és un dret de totes les persones treballadores, i els delegats i delegades de prevenció són els representants en temes de prevenció de riscos laborals (PRL) a les empreses.

L'Oficina Tècnica de Prevenció de Riscos Laborals (OTPR) és una eina sindical per promoure la millora de les condicions de seguretat i salut a la feina a través d'accions d'informació, assistència tècnica, informació, divulgació i promoció del compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals.

L'OTPR ofereix informació, suport i assessorament a les persones interessades en la salut laboral i, de forma prioritària, als delegats i delegades de prevenció, per desenvolupar amb la màxima eficàcia totes les competències i facultats que la Llei de prevenció de riscos laborals els atorga.

## Us oferim:

- Un servei d'assessorament en prevenció personalitzat dut a terme per un grup de tècnics en prevenció experts en les diferents especialitats preventives i el món sindical.
- Assessorament presencial amb cita prèvia:
  - via telefònica (93 304 68 32/33)
  - via correu electrònic ([otprl@catalunya.ugt.org](mailto:otprl@catalunya.ugt.org))
  - i a través de la web [www.ugt.cat](http://www.ugt.cat).
- La resolució de consultes tècniques sobre PRL: elaboració d'informes, documents, cartes, estudis, denúncies, etc., per afavorir el compliment de la normativa i la participació de les persones treballadores en la implantació de la prevenció en les empreses.
- Les nostres publicacions de PRL: tríptics, guies, revista trimestral Sense Risc, articles de premsa, novetats i notícies del món de la prevenció i altres eines preventives.
- L'assistència a Comitès de Seguretat i Salut i reunions com a assessors tècnics.
- Xerrades, jornades i actes divulgatius sobre novetats en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Un servei d'informació i documentació (bibliografia, legislació, guies tècniques, etc.).



Amb el suport de:



Generalitat de Catalunya  
**Departament  
de Cultura**

## Notes